

Budućnost Vašeg djeteta - Pismenost i račun u australskim školama

Dragi roditelju,

Pismenost i račun su najvažnije temeljne vještine potrebne našoj djeci tokom njihovog školovanja. Ove vještine su neophodan uslov za osiguranje punog sudjelovanja naših mladih građana u australskom društvu onda kada završe školovanje.

To pred Vladu, učitelje i pred nas, kao roditelje, stavlja glavnu odgovornost da se pobrinemo da naša djeca dobro savladaju ove vještine.

Roditelji, kao prvi odgojitelji naše djece, su važni partneri učiteljima u ovom poslu. To je razlog zbog kojeg Vam pišem - da sa Vama podijelim ono što Savezna vlada radi na unapređenju pismenosti i računa kod svih đaka, a naročito kod onih koji se susreću sa poteškoćama i nevoljama.

Nadam se da će Vam ova informacija biti od pomoći.

Iskreno Vaš,

Dr Brendan Nelson
Minister for Education, Science and Training (ministar za obrazovanje, nauku i obuku)

Polazne tačke

Šta je pismenost? Šta je račun?

Pismenost je sposobnost čitanja, pisanja, govorenja i slušanja jezika na način koji omogućava ljudima da komuniciraju jedni sa drugima i da daju smisao životu.

Račun nam pomaže da efikasno koristimo matematiku za zadovoljenje opštih zahtjeva svakodnevnog života u kući, na poslu i uopšteno, u društvu. On nam, takođe, pomaže da učimo i shvatimo smisao života.

To šta znači biti pismen i znati računati mijenja se kako se i svijet mijenja.

Danas je, na primjer, djeci potrebno da znaju koristiti nove tehnologije, kao što su kompjuteri, internet i računari, isto kao i čitati knjige i pisati o širokom nizu tema.

Kakvim su se pokazali australski đaci?

U posljednjih nekoliko godina izvršena su dva nacionalna procjenjivanja da se provjeri pismenost i sposobnost računanja naših đaka.

The National School English Literacy Survey (Procjena pismenosti iz engleskog u školama širom zemlje), provedena 1996., dala je bogatu sliku o dostignućima u

pismenosti đaka u australskim školama. Djeca obuhvaćena procjenjivanjem bila su 3. ili 5. razred, pretežno uzrasta osam i deset godina. Rezultati su pokazali da zabrinjavajuće veliki broj - oko 27% đaka 3. razreda - tada nije zadovoljio ni minimalno prihvatljiv standard pismenosti. Procjenjivanje je takođe pokazalo da su dječaci daleko zaostajali iza djevojčica u pogledu napretka u pismenosti i da mnogi đaci starosjedioci (indigenous) nisu mogli zadovoljavajuće pisati ili čitati.

Australian Council for Educational Research (Australsko vijeće za istraživanja u obrazovanju) objavilo je podatke o istraživanju pismenosti i sposobnosti za račun đaka 14-ogodišnjaka, koji su sakupljeni tokom 20 godina, od 1975. do 1995. Podaci iz istraživanja su pokazali da:

- je došlo do proporcionalnog pada u broju dječaka u 9. razredu (14-ogodišnjaci) koji su postigli vještinu u osnovnom razumijevanju čitanja, uz širenje jaza između djevojčica i dječaka sa 3 % na 8% u ovoj oblasti; i
- su postojale znatne grupe đaka sa takvim nivoima sposobnosti koji su bili znatno niži nego kod ostalih đaka, naročito kod đaka čiji maternji jezik nije engleski.

Obadva istraživanja su ukazala na postojanje hitne potrebe da se pismenost i račun proglase nacionalnim prioritetom. Savezna vlada je odgovorila toj potrebi.

Šta se preduzima?

Kao i roditelji, i Savezna vlada vjeruje u sposobnost *svih* đaka i preduzima neophodne korake da *svim* đacima osigura ostvarenje njihovih potencijala za djelotvorno učestvovanje u demokratskom društvu.

Potporna ovom uvjerenju je i davanje prioriteta za ostvarivanje istinskog napretka u pismenosti i računu kod australske djece.

Savezna vlada je stalno isticala potrebu za prikupljanjem i bilježenjem podataka o tome kakve rezultate dostižu đaci u školama, naročito u onim ključnim oblastima kao što su pismenost i račun, kako bismo mogli osigurati da svi đaci postignu makar minimalni standard potreban za njihov napredak u toku školovanja.

Na nacionalnom planu su preduzeti glavni koraci da se osigura napredak u pismenosti i računu.

- **Nacionalni ciljevi** su postavljeni da usmjere pažnju i napore na oblasti od glavnog nacionalnog značaja. Ovim su pismenost i račun postali prioriteti Savezne i vlada država i pokrajina. Jedan od ciljeva je:

đaci treba da postignu takve sposobnosti u računu i takvu pismenost u engleskom jeziku tako da svaki đak bude u stanju razumjeti i raditi s brojevima, čitati, pisati, spelovati i komunicirati na odgovarajućem nivou.

- **Nacionalni plan za pismenost i račun** je ustanovljen. Plan obuhvata sljedeće ključne aktivnosti:
 - da učitelji ocjenjuju sve đake što je prije moguće tokom prvih godina školovanja;
 - blagovremena intervencija koja će pomoći onim đacima za koje se utvrdi da imaju teškoće;
 - nacionalno evidentiranje uspjeha đaka prema utvrđenim odrednicama;
 - profesionalni razvoj kao podrška rada učitelja.
- **Nacionalne odrednice za pismenost i račun** za 3., 5. i 7. razred su ustanovljene. Ove odrednice su minimalni standardi potrebni đacima da napreduju kroz školovanje.

Sa početkom u 1999., progresivno je uvedeno ocjenjivanje prema nacionalnim odrednicama. Za 1999., skoro 87 procenata đaka zadovoljilo je nacionalne odrednice za 3. razred u čitanju. Od 2001., svi đaci u 3. i 5. razredu biti će ocijenjeni prema nacionalnim odrednicama za pismenost i račun. Sve države i pokrajine takođe će testirati đake 7. razreda prema nacionalnim odrednicama za pismenost i račun.

Škole će obavijestiti roditelje o rezultatima u ocjenjivanju svakog pojedinog đaka. Neke škole i obrazovne vlasti takođe će obavijestiti o rezultatima ocjenjivanja prema nacionalnim odrednicama.

- **Nacionalna strategija za pismenost u engleskom i za račun za starosjedioce** pokrenuta 2000., sa sredstvima od 27 miliona dolara, postavlja detaljan plan za unapređenje obrazovnih rezultata đaka starosjedilaca.

Roditelji su najbitniji saučesnici svoje djece u učenju i imaju pravo da znaju kako njihova djeca napreduju.

Zajednica takođe ima pravo da zna kako škole i obrazovne vlasti obavljaju svoj posao. Od 2001. od obrazovnih vlasti će se zahtijevati da izvještavaju o izvršavanju ključnih mjera, uključujući standarde za pismenost i račun, kako bi mogle dobiti savezna sredstva.

Usmjeravanje pažnje koju je Vlada poslijenjih godina stavila na unapređenje standarda pismenosti i računa, već je rezultiralo značajnim poboljšanjem. Podaci za čitanje u 3. razredu, koji se upoređuju na nacionalnom nivou, objavljeni u martu 2000., pokazali su da je procenat australskih đaka 3. razreda koji nisu dostizali minimalne standarde, opao sa nekih 27% u 1996. na oko 14% u 1999. Očekuje se da dalja poboljšanja budu najavljena kasnije u ovoj godini, kada države i pokrajine objave rezultate ocjenjivanja pismenosti i računa.

Obrazovanje učitelja

Bolja poduka će dovesti do boljeg uspjeha đaka. Inicijativa Savezne vlade, *Teachers for the 21st Century* (Učitelji za 21. vijek), vrijedna 80 miliona dolara, unaprijediti će znanje i sposobnosti učitelja u ključnim oblastima kao što su pismenost i račun.

Savezna sredstva

Od 1997. do 2000., Savezna vlada je uložila oko 736 miliona dolara da obezbijedi da svi đaci, naročito oni kojima je to najpotrebnije, unaprijede svoju pismenost i račun. U

naredne četiri godine (2001 - 2004) za *Strategic assistance for improving student outcomes programm* (Program strateške pomoći za unapređenje rezultata kod đaka) obezbijediće se iz saveznih sredstava skoro 1,4 milijarde dolara. Ova sredstva se prioritetno namjenjuju za poboljšanje rezultata u pismenosti i računu i za pomoć đacima koji imaju neku nesposobnost.

Na saveznom nivou je inicirana Nedjelja nacionalne pismenosti i računa, koja slavi i promoviše izvanredne rezultate u pismenosti i računu. Prošle godine, za obilježavanje ovog događaja obezbjeđeno je preko 1 milion dolara, uključujući 71 novčanu nagradu za škole koje su dobile nagrade za dostignuća u pismenosti i računu. U 2002., Nedjelja nacionalne pismenosti i računa održaće se od 2. do 8. septembra, uz izdvajanje sličnog iznosa od preko 1 milion dolara za podršku izvanrednih rezultata u pismenosti i računu.

Šta škole rade

Učitelji i škole nastavljaju da usredsređuju pažnju na najbolje načine za učenje pismenosti i računa. Škole koje imaju uspjeha u ovoj oblasti obično:

- daju visoku prednost pismenosti i računu, često sa planom za cijelu školu;
- osiguravaju dovoljno vremena svakog dana za učenje i razvijanje sposobnosti čitanja, pisanja i spelovanja i za razvijanje sposobnosti u računanju;
- obezbjeđuju mogućnost da učenje pismenosti prožima cijeli nastavni program, tako da se ove sposobnosti koriste u raznovrsnim situacijama i u razne svrhe;
- provode blagovremeno ocjenjivanje i planiraju učenje prema specifičnim potrebama đaka, naročito onih koji su u zaostatku, ako ima takvih;
- redovno prate i provjeravaju sposobnosti đaka;
- posjeduju snažno partnerstvo između kuće i škole.

Šta Vi, kao roditelj, možete da uradite

Istraživanje je ubjedljivo pokazalo da motivacija i uspjeh đaka napreduju kada su roditelji uključeni u obrazovanje svoje djece. Najbolji početak koji dijete može imati u pismenosti i računu dolazi iz kuće. Ima jednostavnih, svakodnevnih stvari koje možete raditi da podstaknete učenje pismenosti i računa. Vi možete:

- podsticati svoju djecu da pričaju o svojim doživljajima;
- čitati zajedno;
- skretati pažnju na one slučajeve pismenosti i računa kojima su djeca svaki dan okružena;
- navikavati djecu na brojanje i razne veličine i oblike pomoću jednostavnih stvari, kao što su igračke;
- tumačiti rasporede vremena ili mape zajedno;
- imati pozitivan odnos prema učenju matematike i isticati činjenicu da svi možemo koristiti matematiku za pomoć u svakodnevnom životu;
- cijeniti knjige i učenje i podsticati svoje dijete da koristi biblioteku za razonodu kao i za traženje informacija;

- naći vrijeme za razgovor sa učiteljem svog djeteta i ostati u vezi sa školom, bilo da je to osnovna ili srednja škola.

Radeći zajedno, roditelji i učitelji su najbolja podrška za uspjeh.

Za dobro naše djece i za budućnost naše zemlje, treba da radimo zajedno na ovom, najosnovnijem od svih, obrazovnih izazova.

Dodatne informacije

Ako želite da saznate više o tome kako pomoći svom djetetu, molimo pitajte učitelja svog djeteta ili direktora škole. Dvije najviše organizacije roditelja, Australian Council of State School Organisations (ACSSO) i Australian Parents Council (APC), takođe izdaju korisne brošure, dizajnirane specijalno da pruže roditeljima savjet. Informacije možete naći takođe i na sljedećim internet adresama:

DEST: <http://www.dest.gov.au/schools/Literacy&Numeracy/index.htm>

APC: <http://www.austparents.edu.au>

ACSSO: <http://www.acsso.org.au>

Ako želite više primjeraka ove brošure, molimo da nazovete Literacy and Numeracy Clearinghouse na telefon 07 3875 5703.

Ova brošura se takođe nalazi na internetu:

<http://www.dest.gov.au/schools/publications/index.htm>